

Innhold

1.0	Innledning	2
2.0	Turtaking	4
2.1	Turtaking på talespråk	4
2.1.1	Avbrytelser og overlapp	6
2.2	Turtaking på tegnspråk	7
2.2.1	Blikkbruk.....	8
2.2.2	Overlapp i tegnspråklige samtaler	9
2.3	Den tydelige forskjellen	10
3.0	Møtet med hverandre.....	11
3.1	Begge primærdeltakere self-selects	12
3.2	Overlapp på en aktiv primærdeltaker sin tur.....	13
3.3	Den passive primærdeltakeren ikke forstår de har blitt adressert.....	14
3.4	Informasjon som løsning	15
3.5	Prosesstid.....	16
3.6	Blikkontakt som utfordring	17
3.7	Misforståelser som påvirker turtakingen.....	18
4.0	Konklusjon.....	20
5.0	Litteraturliste	22

De mange utfordringer i turtaking i en tolkemediert interaksjon mellom talespråk og tegnspråk

1.0 Innledning

En tolk gir to deltakere i en tolkemediert interaksjon mulighet til å gjennomføre en samtale, selv om deltakerne ikke kan hverandres språk. Likevel, betyr dette at utfordringer ikke forekommer dersom en tolk er til stede i interaksjonen?

En tolkemediert interaksjon vil i denne teksten tilsi en samtale mellom en person som er døv og bruker tegnspråk og en person som kan høre og bruker et talespråk, med en tegnspråktolk til stede som tolker mellom disse to språkene. Når disse to kommer i møte med hverandre og skal gjennomføre en samtale, oppstår det ifølge Haualand, Nilsson & Raanes (2018), en språkutfordring som en tegnspråktolk løser. Dette tilsier derimot ikke at utfordringer som oppstår med tanke på *turtakingen* i den tolkemedierte interaksjonen er løst. Svennevig (2015) forteller at en *tur* er tidsperioden der en deltaker av samtalen, ytrer en ytring med mening fra start til slutt. Dette kan være alt fra en kort kommentar, en setning eller til en monolog. Turtaking er derfor når samtaledeltakerne samarbeider og bytter mellom hvem som har hver sin tur.

Med kunnskap om hva disse begrepene betyr, kan problemstillingen introduseres: Hvilke utfordringer byr tolkemedierte interaksjoner på med tanke på turtaking, og hvordan kan slike utfordringer løses eller omgås? Problemstillingen er avgrenset med hovedfokus på fysiske tolkemedierte interaksjoner, med bare to *primærdeltakere* og en tegnspråktolk.

Primærdeltaker et begrep som brukes, og forklares av Haualand, et al. (2018) som deltakerne i den tolkemedierte interaksjonen. Begrepet innebærer både den primærdeltakeren som bruker talespråk og den primærdeltakeren som er døv og bruker tegnspråk. Begrepet deltaker brukes dersom det er to personer som deltar i en samtale uten en tegnspråktolk til stede.

Problemstillingen besvares gjennom en *litteraturgjennomgang*. Dette vil si at gjennomgående i teksten vil kompetanse fra forskjellig litteratur med flere forskjellige forfattere og forskere

med kunnskap til relevant tema for å besvare problemstillingen bli gjengitt. På denne måten kan et helhetlig bilde dannes på hvilken kunnskap om utfordringer i tolkemedierte interaksjoner med tanke på turtaking som finnes, og forskjellige måter og perspektiver på å omgås eller løse dem. Litteraturgjennomgangen inneholder begrepet «tegnspråktolk», som brukes for en tegnspråktolk som generelt tolker mellom tale og tegnspråk. Nilsson (2018) påpeker at det er lite forskning på norsk tegnspråk, og tolking mellom norsk tegnspråk og norsk tale. En betydelig del av litteraturen av denne grunn, være innhentet fra forskning mellom flere forskjellige talespråk og tegnspråk, i tillegg til norsk talespråk og tegnspråk. Dette kan innebære litteratur fra forskning på blant annet amerikansk talespråk og amerikansk tegnspråk (ASL), eller svensk og svensk tegnspråk. Følgelig, tilsier begrepet *talespråk* i denne litteraturgjennomgangen derfor flere forskjellige talespråk, samtidig som begrepet *tegnspråk* innebærer flere forskjellige tegnspråk også. Videre i denne litteraturgjennomgangen, vil noen begrep oversettes til norsk av egen oversettelse som gir bedre flyt og forståelse. Begrep som ikke har en tilsvarende god norsk oversettelse med lik betydning, beholder det engelske ordet. Utfordringene og løsningene vil legge vekt på interaksjoner mellom bare to samtaledeltakere.

For å besvare problemstillingen, om hvilke utfordringer tolkemedierte interaksjoner byr på med tanke på turtaking, og hvordan disse kan løses eller omgås, må vi først ha kunnskap om hvordan turtaking foregår mellom to samtaledeltakere på samme språk uten en tegnspråktolk til stede. Først presenteres grunnleggende kunnskap og forskning om hvordan to samtaledeltakere på talespråk utfører turtaking i interaksjon med hverandre. Forskere som blant annet Sacks, Schegloff & Jefferson (1974), Lerner (1993) og Levinson & Torreira (2015) er enig om at samtaledeltakere på talespråk kan ha velfungerende turtaking med signaler fra intonasjon, gester og blikk. Det er likevel noen uenighet om overlapp er forstyrrende eller er essensielt for turtakingen eller ikke. Dermed presenteres kunnskapen som blant annet forskere som Baker (1977), Coates & Sutton-Spence (2001) og Van Herreweghe (2002) har redegjort på turtaking mellom to døve samtaledeltakere som bruker tegnspråk. De ser blant annet at turtaking på tegnspråk er velfungerende på grunn av mange visuelle signaler, og overlapp mellom døve samtaledeltakere ikke er forstyrrende fordi det foregår visuelt. Mye er likt, men også veldig mye er ulikt i forhold til hvordan turtaking foregår på talespråk.

Med kunnskap av hvordan turtaking foregår mellom to deltakere på samme språk, kan man lettere se hvor utfordringer kan oppstå dersom to primærdeltakere skal gjennomføre en samtale med en tegnspråktolk til stede. Haualand, et al. (2018) bruker begrepet

primærdeltakere på samtaledeltakerne som tegnspråktolken tolker mellom. En primærdeltaker betyr en av deltakerne i den tolkemedierte interaksjonen, som tilsier enten deltakeren som bruker talespråk, eller deltakeren som bruker tegnspråk. Med denne bakgrunnskunnskapen, kan utfordringer som tolkemedierte interaksjoner byr på med tanke på turtaking forklares.

2.0 Turtaking

Forskjellen på turtaking mellom talespråk og tegnspråk kommer ikke bare av at de er to forskjellige språk. Napier, Mckee & Goswell (2018) viser til at de også blir praktisert på to forskjellige modaler. Talespråk utfoldes på modaliteten lyd. Lyd er essensielt for at samtaler og turtaking mellom to deltakere på talespråk skal fungere. Tegnspråk har derimot en visuell modalitet. Døve personer trenger visuelle signaler og tegn for å gjennomføre en samtale og turtaking på tegnspråk. For en tegnspråktolk å tolke mellom to modaler, er det viktig med kunnskap på signalene på begge språk. Sacks, Schegloff og Jefferson (1974) forsket på turtaking på talespråk. De skapte interesse, og refereres ofte i litteratur om turtaking fra flere andre forskere og forfattere. Dette gjelder forskere på turtaking på både talespråk og tegnspråk. Deres forskningsfunn er derfor ledende i denne litteraturgjennomgangen. Ved å se på hvordan turtaking foregår på talespråk og på tegnspråk hver for seg, blir utfordringene som oppstår i en tolkemediert interaksjon med tanke på turtaking tydeliggjort. Napier, et al. (2018) forklarer at en tegnspråktolk kan bruke signaler på turtaking fra *målspråket* under tolking til *kildespråket*, for å løse utfordringer eller unngå dem før de oppstår. Haualand, et al. (2018) gjør kjent at kildespråket er språket den primærdeltakeren som er aktiv bruker, altså primærdeltakeren som har en tur. Målspråket er det språket den passive primærdeltakeren bruker, som tegnspråktolken tolker til akkurat der og da. Primærdeltakeren omtales som passiv fordi den ikke ytrer sin tur, men lytter eller oppfatter turen til den aktive primærdeltakeren gjennom tegnspråktolken.

2.1 Turtaking på talespråk

For at to deltakere som bruker talespråk kan begynne en interaksjon, gjelder «førstemann til mølla» prinsippet, som Sacks, et al. (1974), Levinson & Torreira (2015) og Svennevig (2015) fastslår. Å starte en tur på denne måten, uten noen form for henvendelse spesifikt til deltakeren først, kalles det ifølge Sacks, et al (1974) å *self-select*. Deretter, forteller Sacks, et

al. (1974), Lerner (1993) og Levinson & Torreira (2015) at den passive samtaledeltakeren må lete etter signaler på *The Transition Relevant Place* for å kunne self-select etter det igjen. Dette er signaler fra den aktive deltakeren signaliserer at egen tur begynner å bli ferdig. Da kan den passive deltakeren gjøre seg klar for å begynne sin tur. Svennevig (2015) omtaler en norsk oversettelse av begrepet som brukes videre i denne litteraturgjennomgangen, nemlig *signaler på det potensielle turskiftepunktet*.

Sacks, et al. (1974) vektlegger at det potensielle turskiftepunktet kan signaliseres av grammatikk og intonasjon. Levinson & Torreira (2015) er enig, og utdyper nærmere at det potensielle turskiftepunktet kan signaliseres av et lavere volum på den siste delen av turen. Duncan (1972) legger til at intonasjonen ikke bare signaliserer det potensielle turskiftepunktet, men signaliserer også at turen ikke er i ferd med å ende. Dette er også viktig å signalisere, slik at den passive deltakeren ikke avbryter og tar sin tur før den aktive primærdeltakeren er ferdig. Dette signaliseres av en midt-tone, som kan differensieres fra tonen brukt på slutten av turen. Levinson & Torreira (2015) forteller videre at det potensielle turskiftepunktet kan signaliseres av at deltakeren fullfører en grammatisk korrekt ytring. Den passive deltakeren i samtalen kan derfor noen ganger forutse hvor og når det potensielle turskiftepunktet dukker opp, med bakgrunn av hvordan ytringen grammatisk sett kan ende. Coates & Sutton-Spence (2001) og Nilsson (2018) forteller at selv om modaliteten på talespråk er lyd, kan visuelle signaler på det potensielle turskiftepunktet i interaksjonen også forekomme. Levinson & Torreira (2015), Napier, et al. (2018) og Nilsson (2018) er enig i at gestikulering kan signalisere når en deltaker begynner sin tur, engasjement i innholdet og slutten av en tur. Dersom en deltaker begynner gestikulering samtidig som turen, signaliserer det å stoppe gestikuleringen det potensielle turskiftepunktet. Det samme gjelder øyekontakt. Dersom deltakeren ser bort på i løpet av en tur, kan turen avrundes med å se tilbake på den passive deltakeren igjen, som Levinson & Torreira (2015) beskriver. Coates & Sutton-Spence (2001), belyser også at den passive deltakeren ofte holder blikkontakt med den aktive deltakeren for å vise at de lytter. Den aktive deltakeren flytter blikket til og fra den passive deltakeren og omgivelsene mer enn bare en gang, som Levinson & Torreira (2015) beskriver. Rossano (2013), mener at dette signalet forekommer mest ytringer og turer som varer over lengre tid. Da har blikkontakt god effekt for å signalisere det potensielle turskiftepunktet.

Sacks, et al. (1974) og Lerner (1993) forklarer at den passive deltakeren ikke nødvendigvis må lete etter det potensielle turskiftepunktet for å få en tur, den kan også bli tildelt. Den aktive deltakeren kan adressere den passive deltakeren med deres navn, eller med tildelende ord som

«du» og «deg». Eksempler på dette kan være ytringer fra Sacks, et al. (1974) «Jenny, vil du ha?», og «har du sett det?» (egen oversettelse, s. 703). Sacks, et al. (1974) og Lerner (1993) er også enig om at retningen i blikket kan signalisere tildeling, ofte for å vise og tydeliggjøre hvem den aktive deltakeren mener som «du» og «deg».

2.1.1 Avbrytelser og overlapp

Sacks, et al. (1974) fastslår at dersom den andre deltakeren ikke self-selects der et potensielt turtakingsskiftepunkt blir signalisert, kan den aktive deltakeren fortsette egen tur til neste turtakingsskiftepunkt. Dette kan gjenta seg, helt til den andre deltakeren self-selects eller interaksjonen ender. Levinson & Torreira (2015) mener derimot at dette kan skape utfordringer som *overlapp* og avbrytelser i interaksjonen. Overlapp er to turer som foregår samtidig slik at avbrytelser i turtakingen og overlappende tale oppstår. Den passive deltakeren kan misforstå og self-select samtidig som den aktive deltakeren fortsetter egen tur. En annen årsak til overlapp forklart av Levinson & Torreira (2015) og Jefferson (1986) er «førstemann til mølla» prinsippet, da begge deltakerne kan starte en tur samtidig. Sacks, et al. (1974) mener derimot at overlapp i interaksjonen oppstår dersom den passive deltakeren self-selects før et potensielt turskiftepunkt har oppstått. Et tydelig eksempel på dette er «hvis du visste argumentet mitt, hvorfor spur...» «Fordi jeg ville forklare mitt eget argument» (egen oversettelse, s. 707). Levinson & Torreira (2015) forteller at en annen måte kan være å fullføre den andres tur, dersom den aktive deltakeren er usikker på et ord, og den passive deltakeren vet hvilket ord de skal frem til. Coates & Sutton-Spence (2001) forklarer dette som en *minimal response*. Minimale responser er signaler på at den andre deltakeren ønsker at den første deltakeren fortsetter sin tur, og dermed frasier seg muligheten til å få en egen tur. Selv om en minimal respons er ment slik, fremhever Levinson & Torreira (2015) at de kan bli mistolket til å være begynnelsen av en tur, og derfor fremstå som en avbrytelse. Med dette i betraktning, trenger ikke overlapp bare å være en utfordring for interaksjonen. Sacks, et al. (1974) hevder at samtaledeltakerne ønsker å unngå overlapp, og at samtaler uten overlapp er vanlig. Napier, et al. (2018) og Coates & Sutton-Spence (2001) fremhever derimot at kulturen mellom samtaledeltakerne bestemmer hvor mye overlapp er akseptabelt i interaksjonen. Det finnes derfor forskjeller mellom kjønn, alder, språk og flere andre faktorer som kan avgjøre hvor mye overlapp er akseptert. Heldner & Edlund (2010) og Llewellyn-Jones & Lee (2013) fremviser ifølge egne observasjoner, at deltakerne i en samtale ikke har fokus på å unngå

overlapp, på grunn av at overlapp er en naturlig del av samtalen. Levinson & Torreira (2015) poengterer at Heldner & Edlund (2010) konkluderer feil med hvor mye overlapp kan forekomme på grunn av deres forstørret definisjon på hva som kan være en overlapp. Likevel er Levinson & Torreira (2015) enig i at overlapp ikke unngås i en samtale. Overlapp gjennom minimale responser gir nemlig effekten av små tilbakemeldinger og reaksjoner til den aktive deltakeren, som den aktive deltakeren kan ta høyde for under sin tur. Minimale responser som «mhm» og «hmm», burde derfor ikke unngås som Sacks, et al. (1974) hevder. Akkurat disse signaliserer at den passive deltakeren er engasjert i innholdet i turen, og fraskriver seg egen tur. Llewellyn-Jones & Lee (2013), er enig i at de små tilbakemeldingene som overlapp skjer ofte, og er nødvendige slik at den aktive deltakeren kan velge å frasi seg egen tur eller fortsette turen.

For å gjennomføre en samtale på talespråk med velfungerende turtaking må den passive deltakeren følge med på signaler på det potensielle turskiftepunktet, etter «førstemann til mølla» prinsippet er fullført. Eksempler på signalene kan være et lavere tonefall, antagelser av hvor turen grammatisk sett kan ende, blikkbruk og gestikulering. Det er uenighet om overlapp er forstyrrende for interaksjonen eller ikke, da minimale responser kan være positive for den aktive deltakeren for å forstå om den passive deltakeren vil self-select, eller lytte mer. ifølge Levinson & Torreira (2015) kan disse likevel bli mistolket som fører til overlapp og avbrytelser som er en utfordring for turtakingen. Forskning på turtaking fra Sacks, et al (1974) skapte interesse for forskning på turtaking på tegnspråk. Derfor blir turtaking i tegnspråk ofte sammenlignet med hvordan det er likt eller ulikt turtaking i talespråk, som presenteres nærmere i neste avsnitt.

2.2 Turtaking på tegnspråk

Nilsson (2018) Utdyper at turtaking i tegnspråklige samtaler ikke er forsket på i like stor grad som turtaking i talespråklige samtaler. Likevel, har noen forskere på tegnspråklige samtaler belyst noen likheter og forskjeller. Tegnspråkforskerne som Baker (1977), Cokely & Baker (1980), Coates & Sutton-Spence (2001) og Napier, et al (2018) er enig i at mange av de samme prinsippene for turtaking i talespråk som hevdet av Sacks, et al. (1974), også gjelder for tegnspråklige samtaler. Et eksempel på dette er at et signal det potensielle turskiftepunktet også kan være en grammatisk korrekt *tegnet* ytring. Å tegne, tilsier det en døv deltaker gjør når de ytrer en ytring med å bruke tegnspråk. En annen likhet, påpekt av Van Herreweghe

(2002) er at på samme måte som talespråklige deltakere senker volumet for å signalisere det potensielle turskiftepunktet, kan døve samtaledeltakere tegne saktere mot slutten av sin tur for å oppnå samme effekt. Baker (1977) er enig i at dette signalet brukes, men da også i sammenheng med at deltakerne møter hverandres blikk, som også kan være et signal for det potensielle turskiftepunktet på talespråk forklart av Sacks, et al. (1974) og Lerner (1993).

2.2.1 Blikkbruk

Noe som derimot skiller tegnspråk fra talespråk, gjelder Sacks, et al (1974) «førstemann til mølla» prinsippet om hvordan en interaksjon kan begynne. Mather (1996) og Baker (1977) påpeker nemlig at døve tegnspråkbrukere må ha blikkontakt før en deltaker kan ta sin tur. Baker (1977), Cokely & Baker (1980) og Coates & Sutton-Spence (2001), forklarer at døve har derfor flere strategier for å skaffe denne blikkontakten og oppmerksomheten fra sin samtaledeltaker, før de kan self-select. Strategiene kan inkludere å ta lett på skulderen eller vifte hånden i synsfeltet til den andre deltakeren. Mather (1996) og Baker (1977) understreker at det har ingen kommunikativ betydning for en döv samtaledeltaker å self-select, altså begynne å tegne uten blikkontakt og oppmerksomhet fra den andre døve deltakeren. Siple (1978) og Coates & Sutton-Spence (2001) er også enige om at blikkontakt er essensielt for tegnspråklige samtaler. Likevel hevder de at blikkontakten blir både opprettholdt og brutt i løpet av en tegnspråklig interaksjon. Den passive deltakeren må som regel se på den aktive deltakeren, mens den aktive deltakeren kan flytte blikket mer aktivt mellom omgivelsene og den passive deltakeren. Dette samsvarer med hvordan blikkbruk også brukes i talespråklige samtaler av forklart av Coates & Sutton-Spence (2001). Baker (1977) er enig i at den aktive deltakeren ofte ser bort fra den passive under egen tur, og for å signalisere at den passive deltakeren kan begynne sin tur, må blikket flyttes tilbake igjen på den passive deltakeren. Van Herreweghe (2002) og Napier et al. (2018) forteller at adressering i tegnspråklige samtaler oftest skjer på denne måten med blikkontakt. Å bruke navn for å adressere den andre deltakeren blir ikke ofte brukt i tegnspråklige samtaler. Coates & Sutton-Spence (2001) og Napier, et al. (2018) har på den andre siden, forskningsfunn som trosser utsagnet til Mather (1996) og Baker (1977). De forklarer at døve ikke nødvendigvis må ha blikkontakt for å self-select. Grunnen til dette er at en måte å self-select på kan være å bare begynne å tegne, og få oppmerksomhet etter hvert. På denne måten håper den aktive deltakeren at de visuelle bevegelsene flytter blikket til den passive deltakeren. Dette kan gjøres på flere måter for å

sikre blikkontakt og bli oppdaget. Den aktive deltakeren kan gjenta det første tegnet, eller holde begynnelsen av tegnet i luften helt til de møter blikket til den passive deltakeren. På bakgrunn av dette, mener Siple (1978), og Coates & Sutton-Spence (2001) at sidesynet brukes aktivt under en tegnspråklig samtale.

2.2.2 Overlapp i tegnspråklige samtaler

Når det gjelder overlapp i tegnspråklige samtaler, forklarer Napier, et al (2018) at døve deltakere ikke opplever overlapp slik talespråklige deltakere gjør i en samtale. Dette kommer av at visuelle tegn og signaler ikke kan overlappes på samme måte som overlappende tale. Døve deltakere har derfor muligheten til å gi flere små visuelle signaler i løpet av en interaksjon i forhold til talespråklige deltakere. Dette samsvarer med forskningsfunn fra flere tegnspråkforskere som Zimmerman & West (1975), Coates & Sutton-Spence (2001) og Llewellyn-Jones & Lee (2013). De har forskningsfunn som viser at overlapp forekommer betydelig mye i tegnspråklige samtaler. De fastslår at overlapp som minimale responser ikke er forstyrrende, men brukes for å vise enighet eller reaksjoner. De signaliserer at den passive deltakeren ikke ønsker å self-select, men la den aktive deltakeren fortsette sin tur. Eksempler på dette fra Coates & Sutton-Spence (2001), kan være tegn som «WOW» eller «FORFERDELIG» (egen oversettelse, s. 514). Det kan også innebære at den passive deltakeren gjentar et eller flere tegn fra siste delen av turen til den aktive deltakeren, som for eksempel «FOR-MYE» som kan oversettes til norsk talespråk som «det var jammen mye» (egen oversettelse s. 514).

Baker (1977) legger til at den passive samtalepartneren kan også visuelt signalisere at de ønsker å self-select, uten å forstyrre turen til den aktive deltakeren. Strategiene for å få blikkontakt og oppmerksomhet som nevnt tidligere av Baker (1977), Cokely & Baker (1980) og Coates & Sutton-Spence (2001), altså vifte hånden i synsfeltet eller ta lett på skulderen til den andre deltakeren er eksempler på dette signalet. Baker (1977) og Van Herreweghe (2002) opplyser videre at dette kan også signaliseres fra den passive deltakeren med å nikke raskere og mer tydelig enn tidligere under den aktive deltakeren sin tur. I tillegg kan endring av ansiktsuttrykk være et godt eksempel. Dette kan være å vise et tenkende ansiktsuttrykk som signaliserer at de tenker på hva de skal si, har et spørsmål eller er uenig med innholdet som de vil få frem. Et enda tydeligere signal fra den passive deltakeren til å self-select er å kombinere det tenkende ansiktsuttrykket med å bryte blikkontakten. Ifølge Mather (1996) og Baker

(1977), vil dette stoppe interaksjonen helt til den passive deltakeren flytter blikket tilbake til den andre deltakeren, og dermed self-selects og blir selv den aktive deltakeren. Dette er på bakgrunn av at blikket og oppmerksomheten til den passive deltakeren ikke er på den aktive lengre, så den aktive deltakeren har derfor ingen kommunikativ betydning for å fortsette å tegne. Ifølge Napier, et al. (2018) har den aktive deltakeren fremdeles mulighet til å tegne, og ikke gi fra seg sin tur fordi de kan holde tegnet eller gjenta det til de får blikkontakt med den passive deltakeren igjen. Napier, et al. (2018) redegjør at andre visuelle signaler på å self-select kan være at den passive deltakeren løfter hendene som om de skal til å tegne eller lene overkroppen fremover. De er også enig med Baker (1977) i at den passive deltakeren kan vifte på hånden til blikkontakt oppstår med den aktive deltakeren under deres tur ofte brukes som et signal.

2.3 Den tydelige forskjellen

Med denne kunnskapen kan man se at forskjellene mellom hvordan turtaking foregår i talespråk og på tegnspråk, i hovedsak handler om modaliteten språkene utfoldes på. Som Napier, et al. (2018) beskriver, må døve deltakere i en samtale følge med på visuelle signaler på grunn av at språket baserer seg på en visuell modalitet. Talespråklige deltakere trenger ikke det visuelle for å utføre turtaking i en samtale. Likevel redegjør Coates & Sutton-Spence (2001) og Rossano (2013) at blikkontakt kan signalisere adressering, lytting og det potensielle turskiftepunktet, likt som i tegnspråklige samtaler. Uansett, blir visuelle signaler og blikkontakt brukt i mye større grad i tegnspråklige samtaler, **samtidig som at alle de andre signalene på turtaking må være visuelle**. Slik Baker (1977) og Napier, et al. (2018) beskriver at døve deltakere kan signalisere at de ønsker å self-select uten å avbryte og skape forstyrrende overlapp. Overlapp i talespråklige samtaler er derimot ifølge Levinson & Torreira (2015) noe som kan skape utfordringer i turtakingen, selv om det ikke alltid er ment til det. Coates & Sutton-Spence (2001) påpeker at minimale responser som overlapper litt er likevel ikke alltid forstyrrende i talespråklig samtale, noe som er likt tegnspråklige samtaler.

Dersom en döv primærdeltaker og talespråklig primærdeltaker møtes i en tolkemediert interaksjon, er det viktig at tegnspråktolken vet om forskjellen. Hvilke utfordringer som oppstår med tanke på turtaking og grunnen bak blir derfor tydeliggjort. Å vite hva som kan gjøres for å løse eller omgå disse utfordringene blir da også lettere å forstå.

Nilsson (2018) og Napier, et al. (2018) er også enig, fordi primærdeltakerne ikke har mulighet til å forstå signaler på det potensielle turskiftepunktet som den andre primærdeltakeren behersker. De er avhengig av tegnspråktolken til å løse denne utfordringen.

3.0 Møtet med hverandre

Roy (2000), Van Herreweghe (2002) og Llewellyn-Jones & Lee (2013), har konkludert med at en tegnspråktolk ikke kan tolke to turer samtidig. Overlapp er av den grunn en utfordring med tanke på turtaking i tolkemedierte interaksjoner. Forklart av Heldner & Edlund (2010) og Levinson & Torreira (2015), er overlapp noe som ofte forekommer i samtaler på talespråk. Det samme gjelder for tegnspråklige samtaler, påpekt av Zimmerman & West (1975) og Coates & Sutton-Spence (2001). Det er med den grunn stor sannsynlighet for at overlapp og minimale responser oppstår i den tolkemedierte interaksjonen, noe tegnspråktolken ikke har

mulighet til å tolke. Tegnspråktolken kan ifølge Roy (2000) raskt merke når overlapp forekommer, og har forslag til flere strategier som kan løse utfordringene rundt overlapp. Nilsson (2018) og Napier, et al. (2018) er også enig, fordi primærdeltakerne ikke har mulighet til å forstå signaler på det potensielle turskiftepunktet på det språket de selv ikke behersker. De er avhengig av tegnspråktolken til å løse denne utfordringen. Likevel, mener noen forskere som Agerup & Ringsø (2018) at primærdeltakerne også kan løse noen av utfordringene som oppstår. Strategiene og løsningene som kan brukes når utfordringer med turtakingen oppstår presenteres under, i tillegg til hvordan de igjen kan skape flere utfordringer med at overlapp oppstår, eller at interaksjonen stopper.

3.1 Begge primærdeltakere self-selects

Roy (2000) og Llewellyn-Jones & Lee (2013) forklarer to grunner til at overlapp kan forekomme i tolkemedierte interaksjoner. Basert på «førstemann til mølla» prinsippet til Sacks, et al. (1974), kan det oppstå at begge primærdeltakerne self-selects til en tur samtidig for å starte interaksjonen eller gjeninnta en samtale etter en pause. Roy (1993), Wadensjö (1998) og Hualand, et al. (2018) vektlegger at tegnspråktolken ofte er den eneste i den tolkemedierte interaksjonen med tilstrekkelig kunnskap om begge språk og forstår at overlappingen har oppstått. Noe primærdeltakerne ikke nødvendigvis oppdager i samme grad. Av den hensikt oppstår gjerne et behov for at tegnspråktolken koordinerer turtakingen, eller på andre vis kontrollerer den tolkemedierte interaksjonen for kunne løse eller omgå denne utfordringen. Roy (2000) belyser flere strategier som tegnspråktolken kan bruke.

Tegnspråktolken kan stoppe den ene primærdeltakeren sin tur, og med en gang tolke turen til den andre primærdeltakeren. En annen utvei kan være å stoppe begge primærdeltakere sin tur, som signaliserer til primærdeltakerne at en overlapp tok sted. Tegnspråktolken må følgelig adressere en av primærdeltakerne slik at den tolkemedierte interaksjonen fortsetter. Med denne strategien, kan også primærdeltakerne samarbeide om ansvaret, og selv bestemme hvem som får self-select først. Dette samsvarer med Agerup & Ringsø (2018) som indikerer at selv om det er et behov for at tegnspråktolken løser denne utfordringen, kan utfordringen også omgås eller løses gjennom samarbeidet primærdeltakerne har seg imellom.

Tegnspråktolken har nemlig ikke alltid mulighet til å løse alle utfordringene som oppstår med tanke på turtaking. Skedsmo (2018) går nærmere inn på at en faktor til dette kan være at tegnspråktolken er sliten av å ha tolket over en lengre sammenhengende tidsperiode. Da kan tegnspråktolken omgå denne utfordringen ved å stoppe den tolkemedierte interaksjonen i noen

sekunder, for å ta seg inn igjen. Roy (2000) fortsetter med at en mulig strategi for tegnspråktolken kan også være å ignorere den ene primærdeltakeren sin tur fullstendig, og bare begynne å tolke den andre primærdeltakeren sin tur. Slik omgås utfordringen uten å stoppe eller signalisere at den ikke ble tolket som i den andre strategien til Roy (2000).

3.2 Overlapp på en aktiv primærdeltaker sin tur

Den andre årsaken til overlapp som forklart av Roy (2000) og Llewellyn-Jones & Lee (2013) er at den passive primærdeltakeren self-selects eller gir minimale responser før den aktive primærdeltakeren er ferdig med sin tur, og signalisert det potensielle turskiftepunktet. Det vil si at tegnspråktolken fremdeles tolker den aktive primærdeltakeren. Roy (2000) viser til at tegnspråktolken kan tolke den aktive primærdeltakeren ferdig, og følgelig tolke den overlappende turen like etterpå. Llewellyn-Jones & Lee (2013) er enig i at denne løsningen fungerer godt noen ganger, men dersom den overlappende turen var en minimal respons, vil den miste sin effekt. Som Levinson & Torreira (2015) og Llewellyn-Jones & Lee (2013) fremhever, er minimale responser essensielle for turtakingen og signaliserer at den passive primærdeltakeren ønsker at den aktive primærdeltakeren fortsetter. Derfor, når tegnspråktolken gir den andre primærdeltakeren en tur for å legge inn den minimale responsen, har tegnspråktolken allerede fratatt turen til den tidligere aktive primærdeltakeren.

Tiselius (2018) Beskriver arbeidsminnet, et begrep som tilsier at man husker hva som er relevant til oppgaven man utfører, som i dette tilfellet er den overlappende korte kommentaren eller minimale responsen fra den passive primærdeltakeren. Det som huskes i arbeidsminnet glemmes umiddelbart likt korttidsminnet, og lagres heller ikke i langtidsminnet. Tegnspråktolker med mer erfaring har også bedre arbeidsminne. Strategien vil derfor ikke kunne brukes i like stor grad av tegnspråktolker som er ganske ferske til yrket, noe Nilsson (2018) og Sandrud (2018) også påpeker. Nilsson (2018) forteller at slik avgjørelse kan være vanskelig for ferske tegnspråktolker, ikke bare fordi de kan ha liten arbeidshukommelse, men også fordi avgjørelsen og vurderingen av utfallet må tas raskt. Nicodemus & Emmorey (2015) og Sandrud (2018) er også enig i at forskjellen mellom ferske og mer erfarne tegnspråktolker er bred, og ferske tegnspråktolker har mindre erfaring til å ta gode gjennomtenkte avgjørelser. Roy (2000) er også enig i denne påstanden, fordi tegnspråktolken selv må ta høyde for om de klarer å huske overlappen, frem til den aktive

primærdeltakeren blir ferdig. I denne vurderingen, må tegnspråktolken også vurdere om ytringen er relevant nok til turtakingen, for å bruke arbeidsminnet til dette samtidig so selve tolkingen. Llewellyn-Jones & Lee (2013) presenterer derfor en alternativ strategi for å gi den minimale responsen effekten den var ment til. Tegnspråktolken kan avbryte turen til den aktive primærdeltakeren for å tolke den andre primærdeltakeren sin tur. Etter dette, adresserer tegnspråktolken tilbake til den aktive primærdeltakeren for å gjenoppta sin tur. Llewellyn-Jones & Lee (2013) forklarer at ved å bruke denne strategien, er det viktig at tegnspråktolken følger nøye med om den overlappende turen signaliserer et ønske om å self-select, eller at de vil den andre primærdeltakeren skal fortsette. Roy (2000) og Llewellyn-Jones & Lee (2013) forklarer at løsningen om å ignorere den andre primærdeltakeren sin tur også kan brukes under overlapp under en aktiv primærdeltaker sin tur, og ikke bare når begge self-selects samtidig. Roy (2000) fortsetter med at dersom ytringen ikke hadde relevans for turtakingen eller innholdet i samtalen, kan tegnspråktolken velge å ignorere den overlappende turen helt. Dette gjelder også dersom tegnspråktolken ikke har mulighet til å huske ytringen. Roy (2000) forklarer at man kan også adressere den passive primærdeltakeren etter å ha ignorert deres overlappende tur. På denne måten, forstår den aktive primærdeltakeren at den passive primærdeltakeren prøvde å ta en tur eller gi en minimal respons samtidig som egen tur foregikk. Den passive primærdeltakeren forstår da også at egen tur ikke ble tolket. Dersom den overlappende turen var en minimal respons vil signalet da som nevnt ifølge Llewellyn-Jones & Lee (2013), miste sin effekt. De forklarer videre at den som oftest blir prioritert av tegnspråktolken til å bli tolket først og overlappende tale, ofte den primærdeltakeren som har overtaket på samtalen. For eksempel under legesamtaler, kan dette være at legen sin tur ikke blir avbrutt like mye, eller får starte oftere. Tegnspråktolken må derfor være obs på denne strategien dersom primærdeltakerne ikke har en slik dynamikk, for å kunne gi begge primærdeltakere like mye mulighet til å ta sin tur. Uansett hvilken løsning som tegnspråktolken velger, må de sørge for at den ikke skaper enda flere utfordringer med turtakingen. Tegnspråktolken må nemlig fremdeles passe på å ikke lage avbrytelser ved å snakke over den talespråklige primærdeltakeren sin tale, eller plutselig bryte blikkontakten med den døve primærdeltakeren.

3.3 Den passive primærdeltakeren ikke forstår de har blitt adressert

En utfordring for turtakingen som Sandrud (2018) belyser, kan være at den passive primærdeltakeren ikke tar sin tur etter den aktive primærdeltakeren har adressert den passive

primærdeltakeren til å self-select. Wilbur (2016) har fastslått at det finnes egne ansiktsuttrykk som tilsier at en samtaledeltaker ikke har forstått innholdet eller at noe var uklart. Manrique (2016) forklarer at dette kan innebære å stirre på samtaledeltakeren og holde kroppen helt i ro, i tidsrommet som den andre samtaledeltakeren forventer et svar. Sandrud (2018) er enig i dette, og poengterer at døve kan lett gjenkjenne dette signalet. Sandrud (2018) påpeker derfor at en god løsning på denne utfordringen er at den døve primærdeltakeren gjentar innholdet i sin tur, dersom dette ansiktsuttrykket blir oppdaget. Dette er noe som døve primærdeltakere ofte utfører i tolkemedierte interaksjoner. Sandrud (2018), vektlegger at dette er signaler som tegnspråktolken kan oppfatte selv også. Derfor kan tegnspråktolken velge å ta en tur og si ifra til den primærdeltakeren som adresserte den andre, at den andre ikke forsto. Men da bare dersom det er kritiske tolkemedierte interaksjoner, som gjerne handler om liv og helse. Ellers ønsker ikke Sandrud (2018) å bruke denne strategien. Llewellyn-Jones & Lee (2013) er også enig i at man må tenke nøye gjennom om dette er den beste løsningen dersom man velger å bruke den.

3.4 Informasjon som løsning

Napier, et al. (2018) forklarer at en løsning kan også være å informere primærdeltakerne om hva som nettopp skjedde, at de snakket og tegnet samtidig, slik at primærdeltakerne og tegnspråktolken kan sammen samarbeide om hvem som skal få turen. Dette samsvarer med Agerup & Ringsø (2018) og Sandrud (2018) som vektlegger at tegnspråktolken ikke alltid nødvendigvis vet hva som er riktig å gjøre i en slik situasjon. Da kan primærdeltakerne være med på å omgå denne utfordringen.

Corsellis (2008), Llewellyn-Jones & Lee (2013) og Napier, et al. (2018) påpeker at utfordringer kan omgås eller også unngås før de har oppstått, dersom tegnspråktolken informerer primærdeltakerne på forhånd om at utfordringer med tanke på turtaking kan forekomme i løpet av den tolkemedierte interaksjonen. Her gjelder det å informere om at tegnspråktolken ikke kan tolke to turer samtidig, og forklare at turtakingen blir mer fungerende dersom overlapp unngås. Llewellyn-Jones & Lee (2013) legger til at dette kan også påminnes under den tolkemedierte interaksjonen, dersom det ikke ble informert om før interaksjonen begynte. Like gjeldende kan dette påminnes dersom overlapp oppstår på tross av å ha blitt informert, som kan være fordi en eller begge primærdeltakere glemmer seg. Sandrud (2018) og Napier, et al (2018) er enig, og forteller at tolkemedierte interaksjoner der

primærdeltakerne møtes på grunn av utveksling av viktig informasjon, for eksempel i legebesøk, kan overlapp forekomme oftere på tross av informeringen. Her er det viktig at tegnspråktolken lar den ene primærdeltakeren som lege få koordinere turtakingen slik at den viktige informasjonen kan bli overlevert.

3.5 Prosesstid

En årsak til at overlapp forekommer i den tolkemedierte interaksjonen kan være på grunn av tegnspråktolkens prosesstid. Prosesstiden er ifølge Napier, et al (2018), tiden det tar for tegnspråktolken å oppfatte innholdet i en tur på kildespråket, analysere meningen, endre setningsoppbyggingen fra kildespråket til målspråket i hodet, og dermed tolke det til målspråket. Haualand, et al. (2018), poengterer at denne er nødvendig under tolking mellom talespråk og tegnspråk, men skaper en tidsforskyvning mellom når den aktive primærdeltakeren er ferdig med sin tur, til den er tolket ferdig av tegnspråktolken. Tiselius (2018) forteller at denne tidsskyvningens skapt av tegnspråktolkens prosesstid være misvisende for den passive primærdeltakeren. Den passive primærdeltakeren kan tro at den aktive primærdeltakeren mener å signalisere det potensielle turskiftepunktet av den korte pausen prosesstiden skaper. Begge primærdeltakerne kan derfor tro at de har en tur samtidig og overlappe hverandres tur. Napier, et al. (2018) og Nilsson (2018) påpeker at dette oftere skjer dersom kildespråket er tegnspråk, og tegnspråktolken skal tolke tale. En døv primærdeltaker kan med tegnspråk bruke lengre tid på å visuelt beskrive et sted, ting eller en ide, i forhold til tiden det tar å beskrive det samme på talespråk. Dersom den døve primærdeltakeren er aktiv og har sin tur, og begynner å visuelt beskrive noe, må tegnspråktolken derfor vente til hele beskrivelsen er fullført før tolkingen kan fortsette. Tiselius (2018) forteller at en løsning kan være at tegnspråktolken venter lengre med å tolke starten av turen til den aktive døve primærdeltakeren, til de har en lang nok ytring å tolke uten å skape unaturlige pauser midt i en tur, men heller lage en større tidsforskyvning på starten av turen.

Den samme utfordringen med en unaturlig pause midt i en tur som misvisende signaliserer det potensielle turskiftepunktet for den passive primærdeltakeren, kan være tilfeller der grammatikken i kildespråket er grammatisk oppbygd annerledes enn på målspråket. Da kan tegnspråktolken også bruke strategien til Tiselius (2018) med å vente lenge nok til å ha forstått til å starte turen. Dette kan skje både i talespråk og tegnspråk. En annen strategi fra

Napier, et al. (2018), er at tegnspråktolker kan øve på å forstå innholdsmessig hvor en ytring er ment til å ende ved å se på hvordan turen grammatisk sett starter. Dette samsvarer med Sacks, et al (1974), Levinson & Torreira (2015), Nilsson (2018) og Napier, et al. (2018) sin kunnskap om at det potensielle turskiftepunktet kan signaliseres og beregnes ut fra grammatikken. Da er tegnspråktolken forberedt på hvordan turen kan potensielt ende, og raskere kan tolke dette til den andre primærdeltakeren når den aktive primærdeltakeren har kommet dit som tegnspråktolken beregnet seg frem til. Tidsforskyvningen av forskjellig grammatikk i kildepråket og målpråket blir derfor her kortet ned, som unngår at tegnspråktolken signaliserer det potensielle turskiftepunktet fra den aktive primærdeltakeren før det faktisk signaliseres. Likevel, har Cokely (1992) funnet ut at for kort prosesstid fører til en dårlig tolkning av kildepråket, og kan derfor føre til misforståelser hos den andre primærdeltakeren, som igjen kan skape utfordringer i turtakingen. Dersom den ene primærdeltakeren tror sin ytring har blitt forstått, når den egentlig har blitt tolket uforståelig eller misvisende av tegnspråktolken, kan misforståelser oppstå, som igjen fører til at turtakingen stopper opp. Derfor er Cokely (1992) enig med Corsellis (2008) og Nilsson (2018) om at denne utfordringen burde heller omgås med å informere primærdeltakerne om at prosesstiden til tegnspråktolken skaper en tidsforskyvning som ikke signaliserer at den aktive primærdeltakeren er ferdig. Prosessstiden til tegnspråktolken er nemlig ifølge Haualand, et al. (2018), en unngåelig komponent som vil oppstå under den tolkemedierte interaksjonen. Med primærdeltakernes kunnskap forståelse om prosesstiden, vil flere utfordringer i turtakingen omgås fordi primærdeltakerne forstår det er normalt, eller bli unngått fordi primærdeltakerne velger å ikke overlape hverandre.

3.6 Blikkontakt som utfordring

Som Sacks, et al. (1974) og Levinson & Torreira (2015) forklarer, kan blikkontakt være et signal på å ønske å starte en samtale eller å adressere en annen deltaker på talespråk. Sandrud (2018) påpeker derfor at tegnspråktolken kan misvisende adressere den talespråklige primærdeltakeren. Den primærdeltakeren som bruker talespråk, og får blikkontakt med tegnspråktolken kan tro at tegnspråktolken derfor vil starte en samtale med talespråklige primærdeltakeren. Dersom de starter en samtale med tegnspråktolken, blir den døve

primærdeltakeren ekskludert fra turtakingen fordi det foregår på et språk som den døv primærdeltakeren ikke har tilgang til. Som Llewellyn-Jones & Lee (2013) og Sandrud (2018) forteller, kan dette løses ved å informere om at tegnspråktolken ikke er en aktiv primærdeltaker under den tolkemedierte interaksjonen. Van Herreweghe (2002) og Øhre, Saltnes & Eidberg (2018) forteller at den døv primærdeltakeren må ha blikkontakt og ofte se på tegnspråktolken under den tolkemedierte interaksjonen for å kunne få med seg tolkingen av talespråket. Dette er en annen utfordring som kan føre til overlapp i samtalen, fordi blikkontakt med tegnspråktolken må opprettholdes, kan ikke den døv primærdeltakeren vise signaler med blikket til den talespråklige primærdeltakeren. En løsning på dette er som Napier, et al. (2018) og Nilsson (2018) presenterer, er at tegnspråktolken tolker disse signalene for å unngå at overlapp oppstår. Tegnspråktolken har jo denne blikkontakten med den døv primærdeltakeren og kan forstå signalene som kan tolkes til tilsvarende signaler på talespråk med lik effekt.

Som Baker (1977) forklarer, kan den døv primærdeltakeren også oppleve et misvisende signal gjennom blikkontakten fra tegnspråktolken. Den døv primærdeltakeren kan tro at blikkontakt fra tegnspråktolken er et signal på adressering fra den hørende primærdeltakeren. Tegnspråktolken må ha blikkontakt med den døv primærdeltakeren for å oppdage signaler som de kan tolke til den talespråklige primærdeltakeren, men dersom blikkontakten varer for lenge, kan dette gi misvisende signaler. Napier, et al. (2018) hevder at løsningen er derfor at tegnspråktolken flytter blikket oftere mellom å se på den døv primærdeltakeren og unna, for å unngå denne utfordringen.

3.7 Misforståelser som påvirker turtakingen

Tegnspråktolken må selv avbryter turtakingen og ta en tur, dersom misforståelser i den tolkemedierte interaksjonen oppstår, eller tegnspråktolken ikke får med innholdet i den aktive primærdeltakeren sin tur. Corsellis (2008) og Nilsson (2018), forteller at dette kan skje når turen ytres for raskt eller utydelig på talespråk, eller at den døv primærdeltakeren tegnet for raskt, eller tegnspråktolken ikke forsto noen tegn. Disse utfordringene kan ifølge Schegloff, Jefferson & Sacks (1977), omgås av primærdeltakerne selv, med en self correction, altså reparasjon av egen tur, etter man selv har forstått at den førte til en utfordring i turtakingen. Eller i stedet for at tegnspråktolken spør om gjentakelse, kan den passive primærdeltakeren ifølge Schegloff (1997), signalisere at noe var utydelig, slik at tegnspråktolken kan tolke disse

signalene i stedet. Llewellyn-Jones & Lee (2013), hevder at dersom primærdeltakerne utfører denne løsningen selv, oppstår det mindre utfordringer i turtakingen. Dette samspiller med utsagnet til Van Herreweghe (2002), at døve primærdeltakere kan bli forvirret av hva tegnspråktolken mener eller hva de skal gjenta, når de spør dem om å gjenta turen. Skedsmo (2018) påpeker at det er også vanskelig for primærdeltakeren å gjenta innholdet i sin tur, da dette ofte blir lett glemt rett etter det ytres. Likevel, dersom tegnspråktolken ikke ser en annen utvei til denne utfordringen, kan det å ikke spørre om primærdeltakerne kan gjenta en tur føre til flere utfordringer med tanke på turtakingen. Øhre, Saltnes & Eidberg (2018) forteller at en strategi som er tilgjengelig dersom primærdeltakerne forsto at en misforståelse oppsto, er at primærdeltakerne samarbeider om å huske og minne hverandrepå hva som nettopp ble sagt. Dette samsvarer med det Agerup & Ringsø (2018) har presentert, at tegnspråktolken ikke alltid har mulighet til å løse utfordringene selv, men at primærdeltakernes samarbeid også kan bidra til velfungerende turtaking og løsning av utfordringer. Likevel, fortsetter Øhre, et al. (2018) med at dersom en primærdeltaker i interaksjonen ikke er vant til å samarbeide på denne måten i tolkemedierte interaksjoner, kan denne strategien føre til flere utfordringer. Napier, et al. (2018) påpeker at dette gjelder oftest den talespråklige primærdeltakeren, da de ikke har like mye samarbeid med tegnspråktolker som døve primærdeltakere ofte har. Da er det best om tegnspråktolken forklarer den talespråklige primærdeltakeren hva som ble forstått av tegnspråktolken, og hvordan det ble tolket. På denne måten kan den aktive talespråklige primærdeltakeren tilpasse seg til hva de vet ble tolket, og hva som må gjentas.

Som forklart, kan flere utfordringer med tanke på turtaking i den tolkemedierte interaksjonen oppstå av tegnspråktolkens egen tilstedeværelse. Som Llewellyn-Jones & Lee (2013) og Herreweghe (2002) påpeker, har derfor tegnspråktolker gjennom tolkeutdanningen lært å ikke koordinere turtakingen eller informere om dette, for å unngå flere utfordringer som kan oppstå. Derimot, hvis tegnspråktolken ikke koordinerer turtakingen, når primærdeltakerne forventer dette, oppstår det ifølge Goffman (1981), igjen hendelser som forstyrrer interaksjonen. Llewellyn-Jones & Lee (2013) fortsetter med at disse utfordringene består av at tegnspråktolken sender ubevisste signaler som gir primærdeltakerne en følelse av at tolken ikke ønsker å samarbeide, eller misforstå tegnspråktolkens signaler om å ikke koordinere turtakingen som den andre primærdeltakeren sine signaler. Med manglende kunnskap om signaler for turtaking i det andre språket, kan primærdeltakerne tro at den andre ønsker å avslutte samtalen. Dette hendelsesforløpet kan føre til at interaksjonen stopper på grunn av

tolkens tilstedeværelse. Tegnspråktolken må derfor ifølge Roy (1993), Wadensjö (1998) og Haualand, et al. (2018), ikke være redd for å ta i bruk strategiene for å løse utfordringene som oppstår i den tolkemedierte interaksjonen med tanke på turtaking. Dette kan innebære å koordinere turtakingen og være den som bestemmer hvem som får sin tur etter overlappende tur. Det kan også være å la primærdeltakernes samarbeid være med på å løse utfordringene som oppstår, ifølge Agerup & Ringsø (2013).

4.0 Konklusjon

En tegnspråktolk gir to primærdeltakere i en tolkemediert interaksjon mulighet til å gjennomføre en samtale, selv om deltakerne ikke kan hverandres språk. Likevel, kan en del utfordringer i turtakingen forekomme. Det er blitt presentert hvordan turtaking mellom to samtaledeltakere på samme språk foregår uten en tegnspråktolk til stede. Grunnleggende kunnskap og forskning har blitt presentert om hvordan to samtaledeltakere på talespråk utfører turtaking i interaksjon med hverandre. Samtaledeltakere på talespråk kan ha velfungerende turtaking med signaler fra intonasjon, gester og blikk. Det er likevel noen uenighet om overlapp er forstyrrende eller er essensielt for turtakingen eller ikke mellom forskere som blant annet Sacks, Schegloff & Jefferson (1974), Lerner (1993) og Levinson & Torreira (2015). Turtaking på tegnspråk er velfungerende på grunn av visuelle signaler, og overlapp mellom døve samtaledeltakere ikke er forstyrrende samme måte som overlapp mellom talespråklige samtaledeltakere fordi den visuelle modaliteten til tegnspråk tillater det. Mye er likt signalene for turtaking på talespråk, men den største forskjellen ligger på at overlapp ikke er like forstyrrende, på grunn av at døve primærdeltakere kan overlapp visuelt, som ikke er forstyrrende. De kan også signalisere self-selecting som Baker (1977) var inne på. Med denne kunnskapen, kunne utfordringene i en tolkemediert interaksjon der de møter hverandre med en tegnspråktolk til stede forklares. Roy (1993, 2000), Van Herreweghe (2002) og Nilsson (2018) har videreformidlet kunnskap fra sine forskningsfunn om utfordringene som oppstår, og det er mye enighet i hvordan disse kan løses. Dette gjelder blant annet Roy (2000) sin håndtering av utfordringen dersom begge primærdeltakerne begynner sin tur samtidig. Wadensjö (1998) og Haualand, et al. (2018) poengterer at mange av utfordringene vil kunne løses av tegnspråktolken, da det er den eneste i den tolkemedierte interaksjonen med tilstrekkelig kunnskap om begge språk. Agerup & Ringsø (2018) fremhever likevel at også primærdeltakerne kan være med på å løse noen av utfordringene

med tanke på turtaking i den tolkemedierte interaksjonen. utfordringene som oppstår kan også unngås dersom de blir informert om på forhånd av den tolkemedierte interaksjonen, eller når de oppstår. Med kunnskap om utfordringene som tolkemedierte interaksjoner kan by på med tanke på turtaking, vil primærdeltakerne kunne forstå hva som er en naturlig del av tolkemedierte interaksjoner, og derfor ikke være en utfordring, eller vite hvordan de selv kan løse og unngå utfordringene. Dette gjelder blant annet med å unngå å overlape hverandre, da de vet at tegnspråktolken ikke kan tolke to turer samtidig som Roy (2000), Van Herreweghe (2002) og Llewellyn-Jones & Lee (2013) har forklart. For å se tilbake på problemstillingen «Hvilke utfordringer byr tolkemedierte interaksjoner på med tanke på turtaking, og hvordan kan slike utfordringer løses eller omgås?», kan vi nå se at flere utfordringer i den tolkemedierte interaksjonen kan oppstå av at primærdeltakerne har forskjellig modalitet i sine, som fører til en stor forskjell i signaler på turtaking og signaler på det potensielle turskiftepunktet. De er også ukjent med hverandres språk, og tegnspråktolken må derfor ta kontroll og ofte koordinere turtakingen.

Det er veldig viktig at tegnspråktolken har oversikt og kunnskap om både signalene for det potensielle turskiftepunktet på talespråk som brukes av talespråklige primærdeltakere, og tilsvarende signaler som brukes på tegnspråk for å lettere løse og omgås utfordringene som oppstår i en tolkemediert interaksjon med tanke på turtaking og overlapp, noe som Corsellis (2008) og Llewellyn-Jones & Lee (2013) forklarer.

5.0 Litteraturliste

Kilder

Angelelli, C. V. (2004). *Medical Interpreting and Cross-cultural Communication*.
Cambridge: Cambridge University Press.

Agerup, C. H. & Ringsø, T. (2018). To profesjoner i et klasserom. Fra H. Hauland, A.-L. Nilsson, & E. Raanes (Red.), *Talking – språkarbeid og profesjonsutøvelse*. Oslo: Gyldendal

Baker, C. (1977) *Regulators and turn-taking in American Sign Language*. In *On the other hand: New perspectives on American Sign Language*, Friedman, L. (red.) New York: Academic Press.

Berge, S. S. (2016). Tolkemediert undervisning for tegnspråklige elever i videregående skole: en analyse av undervisningstolkers rollesett. Bd. 195. *NTNU*

Byrd, D. (1993). 54,000 American stops. *UCLA Work. Papers Phon.*

Coates, J. & Sutton-Spence, R. (2001). Turn-taking patterns in Deaf conversation. *Journal of Sociolinguistics*. Published by Blackwell Publishers Ltd. Doi:
<https://doi.org/10.1111/1467-9481.00162>

Cokely, D. & Baker, C. (1980). *American Sign Language*. Silver Spring Maryland: T. J. Publishers

Cokely, D (1992). Effects of Lag Time on Interpreter Errors. Fra Cokely, D (ed). *Sign Language Interpreters and Interpreting*. Gallaudet University Press.

Corsellis, A. (2008). *Public service interpreting: The first steps*. Basingstoke, UK: Palgrave Macmillan

Crawley V. L. (2016) Achieving understanding via interpreter participation in British Sign Language / English Map Task dialogues: an analysis of repair sequences involving ambiguity and underspecificity in signed and spoken modes. *The University of Leeds, York St. John University, Business school. England*

Crystal, T., & House, A. (1988). Segmental durations in connected-speech signals: current results. *J. Acoust. Soc. Am.* doi: 10.1121/1.395911

Duncan, S. D. (1972). Some signals and rules for taking speaking turns in conversation. *J. Pers. Soc. Psychol.* doi: 10.1037/h0033031

Goffman, E. (1981). *Forms of talk*. Philadelphia: University of Pennsylvania

Haualand, H., Nilsson, A.-L., & Raanes, E. (2018). Tolker og tolking – en introduksjon. Fra H. Haualand, A.-L. Nilsson, & E. Raanes (Red.), *Tolking – språkarbeid og profesjonsutøvelse*. Oslo: Gyldendal

Heldner, M., and Edlund, J. (2010). Pauses, gaps and overlaps in conversations. *J. Phon.* doi: 10.1016/j.wocn.2010.08.002

Jefferson, G. (1986). Notes on 'latency' in overlap onset. *Hum. Stud.* doi:
10.1007/BF00148125

Lerner, G. H. (1993), Collectivities in action: Establishing the relevance of conjoined participation in conversation. *Text - Interdisciplinary Journal for the Study of Discourse* 13.2

Levinson, S. C. & Torreira, F. (2015), Timing in turn-taking and its implications for processing models of language, *Frontiers in Psychology*, Article 731. Doi:
<https://doi.org/10.3389/fpsyg.2015.00731>

Llewellyn-Jones, P. & Lee, R. G. (2013). *Getting to the Core of Role: Defining Interpreters' Role-Space*. International Journal of Interpreter Education, Volume 5(2). Tilgjengelig fra: <https://cit-asl.org/gettingl-to-the-core-of-role-defining-interpreters-role-space/>

Manrique, E. (2016). Other-initiated repair in Argentine Sign Language. *Open Linguistics*.

Mather, S. (1996). Initiation in visually constructed dialogue: Reading books to three-to eight-year-old students who are deaf and hard-of-hearing. Fra Ceil Lucas (ed.) *Multicultural Aspects of Sociolinguistics in Deaf Communities*. Washington, D.C.: Gallaudet University Press.

Napier, J., Mckee, R. & Goswell, D. (2018). *Sign Language Interpreting, Theory and Practice*. (3rd Edition). The Federation Press

Nicodemus, B. & Emmorey, K. (2015) Directionality in ASL-English interpretation: Accuracy and articulation quality in L1 and L2. *Interpreting*, 17 (2). Doi:
10.1075/intp.17.2.01nic

- Nilsson, A.-L. (2018) Att tolka från ett tacknat till et talat språk. Fra H. Haualand, A.-L. Nilsson, & E. Raanes (Red.), *Tolking – språkarbeid og profesjonsutøvelse*. Oslo: Gyldendal
- Rossano, F. (2013). Gaze in conversation. Fra *Handbook of Conversation Analysis*, eds T. Stivers & J. Sidnell. Chichester: Wiley-Blackwell
- Roy, C. (1993). A sociolinguistic analysis of the interpreter's role in simultaneous talk in interpreted interaction. *Multilingua* Volum 12 no. 4. Doi: <https://doi.org/10.1515/mult.1993.12.4.341>
- Roy, C. (2000). *Interpreting as a Discourse Process*. New York and Oxford: Oxford University Press
- Sacks, H., Schegloff, E. A. & Jefferson, G. (1974). A Simplest Systematics for the Organization of Turn-Taking for Conversation. *Linguistic Society of America*. <https://www.jstor.org/stable/412243>
- Sandrud, C. (2018). Tolkede legesamtaler. Fra H. Haualand, A.-L. Nilsson, & E. Raanes (Red.), *Tolking – språkarbeid og profesjonsutøvelse*. Oslo: Gyldendal
- Schegloff, E. A., Jefferson, G., Sacks, H. (1977). The preference for self-correction in the organization of repair in conversation. Fra *Language*. Bd. 53
- Schegloff, E. A. (1997). Practices and actions: Boundary cases of Other-initiated repair. *Discourse Process* 23:3 Doi: 10.1080/01638539709545001

- Schegloff, E. A. (2000). Overlapping talk and the organization of turn-taking for conversation. *Lang. Soc.* doi: 10.1017/S0047404500001019
- Siple, P. (1978). Visual constraints for sign language communication. *Sign Language Studies*
- Skaaden, H. (2018). Profesjonsetikk, skjønn og tillit i tolking. Fra H. Hauland, A.-L. Nilsson, & E. Raanes (Red.), *Tolking – språkarbeid og profesjonsutøvelse*. Oslo: Gyldendal
- Skedsmo, K (2018) Reparasjonsinitiativ i tegnspråklig og tegnspråktolket samtale. Fra H. Hauland, A.-L. Nilsson, & E. Raanes (Red.), *Tolking – språkarbeid og profesjonsutøvelse*. Oslo: Gyldendal
- Stivers, T., Enfield, N. J., Brown, P., Englert, C., Hayashi, M., Heinemann, T., et al. (2009). Universals and cultural variation in turn-taking in conversation. *Proc. Natl. Acad. Sci. U.S.A.* doi: 10.1073/pnas.0903616106
- Svennevig, J. (2015). *Språklig samhandling: innføring i kommunikasjonsteori og diskursanalyse* (2. utg.) Cappelen Akademisk Forlag.
- ten Bosch, L., Oostdijk, N., & Boves, L. (2005). On temporal aspects of turn-taking in conversational dialogues. *Speech Communication*. Doi: 10.1016/j.specom.2005.05.009
- Tiselius, E. (2018). Modeller för processer i tolkning. Fra H. Hauland, A.-L. Nilsson, & E. Raanes (Red.), *Tolking – språkarbeid og profesjonsutøvelse*. Oslo: Gyldendal

Tolkene i Akademikerforbundet, (2020), Retningslinjer for etikk og yrkesutøvelse for
tolkene i Akademikerforbundet. Tilgjengelig
fra <https://www.akademikerforbundet.no/sfiles/8/01/79/1/file/etiske-retningslinjer-tof-2017.pdf>

Van Herreweghe, M. (2002). *Turn-taking mechanisms and active participation in meetings with Deaf and hearing participants in Flanders*. In C. Lucas (Ed.), *Turn-taking, fingerspelling and contact in signed languages*. Gallaudet University Press.

Tilgjengelig fra:

https://www.researchgate.net/publication/271515802_Van_Herreweghe_M_2002_Turn-taking_mechanisms_and_active_participation_in_meetings_with_Deaf_and_hearing_participants_in_Flanders_In_C_Lucas_Ed_Turntaking_fingerspelling_and_contact_in_signed_language

Wadensjö, C. (1998). *Kontakt genom tolk*. Stockholm: Dialogos.

Wilbur, R. (2016). The not face: A grammaticalization of facial expressions of emotion. *Cognition* 150.

Wilson, T. P., and Zimmerman, D. H. (1986). The structure of silence between turns in two-party conversation. *Discourse Process*.. doi: 10.1080/01638538609544649

Zimmerman, D. & West, C. (1975). Sex roles, interruptions and silences in conversation. In Barrie, T. og Henley, N (eds.) *Language and Sex: Difference and Dominance*. Rowley, Massachusetts: Newbury House

Øhre, B., Saltnes, H. & Eidberg, M. (2018). Bruk av tegnspråktolk i utredning og behandling i psykisk helsevern. Fra H. Haualand, A.-L. Nilsson, & E. Raanes (Red.), *Talking – språkarbeid og profesjonsutøvelse*. Oslo: Gyldendal